

2008 METŲ KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija

2008 metų Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr.124-4705) ir Socialinių paslaugų plano forma, patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 (Žin., 2007, Nr. 42-1608).

2008 metų Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano tikslas yra plėtoti nestacionarias ir stacionarias socialines paslaugas, gerinti jų kokybę, didinti jų kompleksiskumą ir veiksmingumą, plėsti socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūrą ir esamos pertvarkymą.

Socialinių paslaugų planas atitinka Kupiškio rajono plėtros iki 2010 metų strateginio plano tikslus, kryptis ir priemones.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai

Svarbiausi socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą ir gerinti jų kokybę.
2. Plėsti pagalbos į namus paslaugų apimtį seniems ir neįgaliems asmenims, sudarant sąlygas jiems kuo ilgiau gyventi savo namuose.
3. Teikti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas namuose socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, išnaudojant visas galimybes, kad vaikas gyventų šeimoje.
4. Skatinti ir remti neįgaliųjų nevyriausybinų organizacijų veiklą bei rūpintis neįgaliųjų integracija į visuomenę.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Socialinių paslaugų plano rengėjai:

1. Vanda Kareivienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja.
2. Laima Bartulienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji socialinė darbuotoja.
3. Audronė Breivienė, Kupiškio socialinių paslaugų centro direktorė.

4. Danuta Balkevičienė, Kupiškio socialinių paslaugų centro direktoriaus pavaduotoja.
5. Danutė Bukinienė, Paketurių šv. Kazimiero vaikų globos namų direktorė.
6. Bronė Kaleinikovienė, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos pirmininkė.

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis:

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius
1	2	3
1.	Gyventojų skaičius (2007-01-01)	23444
	iš jų:	
1.1.	mieste	9295
1.2.	kaime	14149
	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	5626
2.2.	suaugę asmenys su negalia	2020
2.3.	vaikai	5091
2.4.	vaikai su negalia	128
2.5.	socialinės rizikos vaikai	383
3.	Socialinės rizikos šeimos	171
4.	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	383

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

2002 metais pradėta socialinių paslaugų sistemos reforma, kuria siekiama užtikrinti pakankamą pažeidžiamiausių grupių apsaugą plėtojant socialines paslaugas ir taip padidinti socialinės pagalbos efektyvumą.

2006 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujasis Socialinių paslaugų įstatymas, kuris apibrėžia socialinių paslaugų sampratą, tikslus ir rūšis, reglamentuoja socialinių paslaugų valdymą, skyrimą ir teikimą, socialinės globos įstaigų licencijavimą, finansavimą, mokėjimą už socialines paslaugas. Jame numatytos valstybinės dotacijos socialinėms paslaugoms kai kurioms asmenų grupėms, o tai įpareigoja sukurti ir šioms paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą.

Planuojant ir organizuojant socialinių paslaugų teikimą orientuojamasi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamą valstybės socialinių paslaugų politiką.

Svarbiausi uždaviniai ir toliau išlieka skurdo ir socialinės atskirties mažinimas.

Kupiškio rajone nemažą gyventojų dalį sudaro pensinio amžiaus asmenys (24,2 proc. visų rajono gyventojų), apie 9 proc. rajono gyventojų yra neįgalūs.

Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenimis 2007 m. gruodžio mėnesį 241 rajono gyventojas gavo slaugos išlaidų tikslinę kompensaciją (nustatytas

specialusis nuolatinės slaugos poreikis), 440 asmenų gavo priežiūros (pagalbos) išlaidų tiksline kompensaciją (nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis).

Igyvendinant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. kovo 28 d. įsakymą Nr. A1-88 „Dėl specialiųjų poreikių nustatymo ir jų tenkinimo sąlygų bei taisyklių patvirtinimo“ ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius asmens specialiųjų poreikių nustatymo ir tenkinimo klausimus, 2006 metais specialieji poreikiai socialinėms paslaugoms, techninėms pagalbos ir finansinės pagalbos priemonėms įvertinti ir specialiųjų poreikių lygis, nustatytas 216 asmenų, 2007 metais - 284 asmenims.

Kasmet didėja neįgalųjų skaičius. Nuolat didėja asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar priežiūros (pagalbos) poreikis bei specialiųjų poreikių lygis skaičius. Beveik penktadalį rajono gyventojų sudaro pensininkai.

Didėja ir toliau didės įvairių socialinių paslaugų poreikis šioms asmenų grupėms (ypač pagalbos namuose paslaugų).

Socialinių paslaugų įstaigų netolygus išdėstymas apsunkina paslaugų prieinamumą kai kuriose labiau nutolusiose nuo rajono bei seniūnijų centrų vietovėse.

Kaime gyvenančių potencialių socialinių paslaugų gavėjų socialinės paslaugos kartais nepasiekia ir dėl transporto problemų. Rajone viena iš prioritetinių socialinių paslaugų plėtros krypčių yra nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumo didinimas kaimo vietovėse.

Nepakankamai sprendžiamos suaugusiųjų socialinės rizikos asmenų (turinčių priklausomybę, grįžusių iš įkalinimo įstaigų, benamių) problemos. Rajone nėra laikino gyvenimo namų, kur būtų teikiamos laikino apnakvindinimo paslaugos socialinės rizikos asmenims, kurie dažniausiai dėl asocialaus elgesio likę be gyvenamosios vietos.

2007 metų pabaigoje Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 171 socialinės rizikos šeima, kuriose augo 383 vaikai. Visose seniūnijose ir Kupiškio socialinių paslaugų centre 2007 metų pradžioje pradėjo dirbti 6 socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis. Socialinis darbas su šiomis šeimomis suaktyvėjo, tačiau vaikų, kurie apgyvendinami vaikų globos namuose, skaičius nemažėja.

Nepalankios tendencijos – visuomenės senėjimas, neįgalųjų skaičiaus didėjimas, nemažas socialinės rizikos šeimų ir asmenų skaičius - sąlygoja socialinių problemų gausėjimą. Dėl to auga socialinių paslaugų paklausa ir tuo pačiu išlaidos socialinei apsaugai.

4.3. Kiti rodikliai

2007 metų pradžioje Statistikos departamento duomenimis Kupiškio rajone gyveno 23444 gyventojai. Per pastaruosius metus gyventojų skaičius rajone nuolat mažėjo. Pagrindinė rajono gyventojų mažėjimo priežastis – kasmet didėjantis mirtingumas ir palyginus mažas

gimstamumas. Kupiškio rajono savivaldybėje 2003-2007 metais gyventojų skaičius sumažėjo nuo 24,4 iki 23,4 tūkst.

1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka senatvės pensininkų	2004 m.	2005 m.	2006 m.
Kupiškio rajonas	374	367	359
Panevėžio apskritis	319	313	309
Lietuva	286	281	277
1000 gyventojų tenka natūralios kaitos			
Kupiškio rajonas	- 7,7	-5,2	-6,3
Panevėžio apskritis	- 4,3	-4,8	-4,9
Lietuva	- 3,2	-3,9	-4,0
1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka netekto darbingumo (invalidumo) pensininkų			
Kupiškio rajonas	128	136	133
Panevėžio apskritis	116	123	121
Lietuva	96	102	99

BEDARBIŲ STRUKTŪRA 2005 -2007 METAIS

Rodiklis	2005 m.		2006 m.		2007 m.	
	skaičius	proc.	skaičius	proc.	skaičius	proc.
1. Kreipėsi bedarbių, iš jų:	1152	100	1242	100	1281	100
1.1. Moterų	502	43,6	569	45,8	529	41,3
1.2. Kaimo bedarbių	693	60,2	744	59,9	719	56,1
1.3. Jaunimo	221	19,2	220	17,7	260	20,1
1.4. Vyresnių kaip 50 metų	229	19,9	264	21,3	193	20,3
1.5. Neįgaliųjų	52	4,5	68	5,5	84	6,6
1.6. Nekvalifikuotų	304	26,4	434	34,9	524	40,9
2. Bedarbių amžiaus vidurkis	37,7		38,4		37,7	
2.1. Vyrų	38,0		37,9		36,8	
2.2. Moterų	37,3		39,0		38,8	
3. Vidutinis metinis bedarbių santykis su darbingo amžiaus rajono gyventojais	4,1		3,4		3,8	
3.1. Moterų	5,1		4,1		4,5	
3.2. Vyrų	3,3		2,8		3,2	
3.3. Jaunimo	1,6		1,3		1,5	
3.4. Kaimo bedarbių	4,6		3,7		4,1	

Moterys tarp besikreipiančių į darbo biržą bedarbių sudaro vidutiniškai 40- 45 proc. Rajone kol kas didesnes išdarbinimo galimybes turi vyrai. Moterys tarp esamų bedarbių sudaro vidutiniškai 55 – 60 proc.

Apie 60 proc. bedarbių gyvena kaimo vietovėse. Didžioji jų dalis negali konkuruoti darbo rinkoje, neaktyvūs darbo paieškoje.

Bedarbių amžiaus vidurkis - 38 metai, kas penktas registruotas bedarbis vyresnis kaip 50 metų.

Kas trečias besiregistruojantis bedarbis neturi profesinio pasirengimo. Tačiau dėl amžiaus, teritorinio nemobilumo, asmeninių savybių ar kitų priežasčių į profesinio mokymo programą išgyti paklausia darbo rinkoje profesiją, padidinančią įsidarbinimo galimybes, nesikreipia per metus vidutiniškai 50-60 nekvalifikuotų bedarbių.

Moterų nedarbas didesnis už vyrų vidutiniškai 1,4 procentinio punkto, kaimo nedarbas didesnis už miesto vidutiniškai 0,6 procentinio punkto.

5. Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros Savivaldybėje analizė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ¹	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas ²	Vietų (gavėjų ³) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų Savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Kupiškio pensionatas	Apskritis	125	-
		Šv. Kazimiero vaikų globos namai	Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“	25	25 (dalinis)
		Ilgalaikė ir trumpalaikė vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), socialinė globa Kupiškio socialinių paslaugų centras Senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su fizine negalia socialinė globa	Kupiškio rajono savivaldybė	25	25
2.	Šeimynos	Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna (ilgalaikė ir trumpalaikė vaikų, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), socialinė globa	Kupiškio rajono savivaldybė	12	12
3.	Laikino gyvenimo namai	-	-	-	-

1 Lentelė užpildyta pagal Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570) numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus.

2 Apskritis, savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, privačios ir kt.

3 Maksimalus lankytojų skaičius per dieną.

4.	Dienos socialinės globos centrai	Specialiosios grupės neįgaliems vaikams ir jaunuoliams Kupiškio vaikų ir jaunimo ugdymo centre „Varpelis“	Kupiškio rajono savivaldybė	30	30
5.	Savarankiško gyvenimo namai	-	-	-	-
6.	Socialinės priežiūros centrai	Viešoji įstaiga Kupiškio vaikų dienos centras (Socialinės rizikos šeimų vaikams) Adomynės padalinys Noriūnų padalinys Subačiaus padalinys	Organizacija „Gelbėkit vaikus“	15 15 15	15 (Savivaldybė ir projektinis finansavimas) 15 15 15
7.	Bendruomeninės įstaigos				
8.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	8.1. Kupiškio socialinių paslaugų centras (teikia bendrąsias paslaugas, pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, dienos socialinės globos paslaugas) 8.2. Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centras 8.3. Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga 8.4. Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono skyrius 8.5. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Kupiškio komitetas	Kupiškio rajono savivaldybė Nevyriausybine organizacija (NVO) NVO NVO NVO	Per metus suteikta virš 10000 paslaugų Per metus suteikta 2612 paslaugų Per metus suteikta 1124 paslaugų Per metus suteikta 735 paslaugų Per metus suteikta paslaugų 15 asmenų, virš 2000 asmenų, aprūpinti maisto produktai	Savivaldybė ir NVO Savivaldybė ir NVO Savivaldybė ir NVO Savivaldybė ir NVO

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje 2007 metais socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms teikia 10 socialinių paslaugų įstaigų, iš jų 3 stacionarios (Kupiškio pensionatas, Šv. Kazimiero vaikų globos namai, Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna), 6 nestacionarios ir 1 – Kupiškio socialinių paslaugų centras- mišrių socialinių paslaugų įstaiga.

Socialinių paslaugų teikėjai

Paslaugų teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigų	
	Skaičius	dalis (%)
1. Valstybinės įstaigos	1	10
2. Savivaldybės įstaigos	3	30
3. NVO įstaigos	6	60
4. Privačios įstaigos	0	0

Rajono gyventojams bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas teikia socialinės paskirties įstaigos, šeimyna ir nevyriausybinės organizacijos.

Socialinių paslaugų teikėjai Kupiškio mieste ir seniūnijose pasiskirstę taip:

	Socialinės paskirties įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos pavadinimas
Kupiškio miestas	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų ir kitos socialinės paramos padalinys Viešoji įstaiga Kupiškio vaikų dienos centras Kupiškio vaikų ir jaunimo ugdymo centras "Varpelis" Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centras Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono skyrius Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Kupiškio komitetas
Alizavos seniūnija	
Noriūnų seniūnija	Viešoji įstaiga Kupiškio vaikų dienos centro padalinys Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna
Kupiškio seniūnija	Kupiškio pensionatas Šv. Kazimiero vaikų globos namai Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centras
Skapiškio seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys
Subačiaus seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centras Viešosios įstaigos Kupiškio vaikų dienos centro padalinys
Šimonių seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys, Viešosios įstaigos Kupiškio vaikų dienos centro padalinys

Socialinių paslaugų teikėjai rajone išsidėstę netolygiai. Socialinės paskirties įstaigų išsidėstymas ypač nepalankus Alizavos seniūnijoje gyvenantiems žmonėms. Šioje seniūnijoje nėra jokių socialinių paslaugų įstaigų. 2007 metų pabaigoje buvo planuota įsteigti Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinį Salamiestyje, tačiau negavus finansavimo bendruomenės pastato remontui, nebuvo galimybės įkurti ir šio padalinio.

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes ⁴	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		1000 gyventojų tenka vietų	iš jų finansuoja Savivaldybė
		įvertintas	nepatenkintas		
1	2	3		4	5
1.	Ilgalaikė socialinė globa	27	-	1,2	1,2
	<i>Kupiškio socialinių paslaugų centre</i>				
	<i>Šv. Kazimiero vaikų globos namuose ir A.A. Jatužių šeimynoje</i>	40	-	1,7	1,7
	<i>Apskritis pavaldumo pensionatuose asmenims su proto negalia</i>	4 (apgyvendinti)	1 (laukia eilėje)	0,2	
2.	Trumpalaikė socialinė globa	-	-	-	-
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	30	-	1,3	1,3
	<i>Kupiškio vaikų ir jaunuolių ugdymo centre „Varpelis“</i>				
4.	Dienos socialinė globa asmens namuose	1	-	0,04	0,04
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	-	-	-	-
6.	Pagalba į namus	79	-	3,4	3,4
	<i>Kupiškio socialinių paslaugų centras</i>				
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje	60	-	2,6	-
	<i>Kupiškio vaikų dienos centre</i>				
	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	171 (šeima)	-	17	Darbuotojų atlyginimai iš valstybės biudžeto lėšų
	<i>(socialinės rizikos šeimos, kurioms paslaugas teikia socialiniai darbuotojai)</i>	383 (vaikai)			
9.	Laikinas apnakvindinimas	-	-	-	-

⁴ Lentelė užpildyta pagal Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570) žmonių socialinėms grupėms numatytas socialinių paslaugų rūšis.

Savivaldybės administracijos (Socialinės paramos skyriaus, Vaikų teisių apsaugos tarnybos, seniūnijų), socialinės paskirties įstaigų, viešųjų įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų, teikiančių gyventojams socialines paslaugas, pastangomis tenkinami rajono gyventojų poreikiai bendrosioms socialinėms paslaugoms: jie gauna reikalingą informaciją, juos konsultuoja kvalifikuoti specialistai .

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Socialinės paslaugos teikiamos šioms Savivaldybės gyventojų grupėms:

- socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus;
- vaikams su negalia ir jų šeimoms;
- likusiems be tėvų globos vaikams;
- suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms;
- senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms;
- socialinės rizikos suaugusiems asmenims ir jų šeimoms;
- kitiems asmenims ir jų šeimoms.

Savivaldybėje teikiamos šios socialinės paslaugos:

Bendrosios socialinės paslaugos:

1. Informavimas.
2. Konsultavimas.
3. Tarpininkavimas ir atstovavimas.
4. Maitinimo organizavimas.
5. Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne.
6. Transporto organizavimas.
7. Sociokultūrinės paslaugos.
8. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas.
9. Kitos bendrosios socialinės paslaugos.

Specialiosios socialinės paslaugos:

Socialinė priežiūra:

1. Pagalba į namus.
2. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas.

Socialinė globa:

1. Dienos socialinė globa.
2. Trumpalaikė socialinė globa.
3. Ilgalaikė socialinė globa

Savivaldybėje neteikiama krizių įveikimo pagalba, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose ir laikino apnakvindinimo paslaugos asmenims krizių atvejais, iškilus problemoms šeimoje ir panašiais atvejais. Šių paslaugų trūksta ir jos yra reikalingos.

Rajone veikia viena Panevėžio apskrities administracijai pavaldi įstaiga – **Kupiškio pensionatas**, kuris teikia ilgalaikės socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia. Šias paslaugas gauna ir dalis globotinių, apgyvendintų iš Kupiškio rajono. 2007 metais Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius 4 asmenis su negalia apgyvendino tokio profilio pensionatuose, iš jų 2 - Kupiškio pensionate.

Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius atlieka socialinių paslaugų administravimo funkcijas, o socialines paslaugas teikia **Kupiškio socialinių paslaugų centras**.

Šiame centre teikiamos bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos. Veikia 25 vietų stacionarios globos padalinys Subačiuje, kuriame teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems, turintiems fizinę negalią.

Kitas paslaugų centro padalinys yra Kupiškyje. Jo darbuotojai rajono gyventojams teikia pagalbos į namus paslaugas, socialinių įgūdžių ugdymą ir palaikymą, transporto paslaugas, asmens higienos ir priežiūros paslaugas, aprūpina neįgaliuosius techninės pagalbos priemonėmis, organizuoja socialiai remtinų asmenų nemokamą maitinimą ir teikia kitas bendrąsias paslaugas.

2007 metais pagalbos į namus paslaugos suteiktos 79 asmenims, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos - 599 asmenims, transporto paslaugos - 192 asmenims, pagalbos pinigai socialinėms paslaugoms nusipirkti - 26 asmenims. Suteikta 2119 asmens higienos ir priežiūros paslaugų, 174 maitinimo organizavimo paslaugos. Techninės pagalbos priemonėmis aprūpinti 309 asmenys. Informavimo ir konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos suteiktos daugiau kaip 7000 paslaugų gavėjų.

Pagalbos į namus paslaugos teikiamos asmens namuose, siekiant padėti asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje. Pagrindiniai pagalbos į namus paslaugų gavėjai yra senyvo amžiaus asmenys ir suaugę neįgalūs asmenys. Didžioji dalis paslaugų gavėjų yra vieniši.

Šis centras teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams.

2007 metais visose seniūnijose ir Kupiškio socialinių paslaugų centre pradėjo dirbti 7 socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis. Jie teikė paslaugas 171 socialinės rizikos šeimai (383 šiose šeimose augantiems vaikams). Nuo 2008 metų visi šie darbuotojai perėjo į Kupiškio socialinių paslaugų centro pavaldumą, tačiau jų darbo vietos liko seniūnijose.

Šv. Kazimiero vaikų globos namuose teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos be tėvų globos likusiems vaikams. Globos namų paslaugų gavėjai – vaikai, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), arba laikinai globos namuose apgyvendinti

vaikai, kol bus išspręstas jų grąžinimo tėvams arba globos (rūpybos) nustatymo klausimas. Šiuose globos namuose yra 25 vietos, tačiau beveik visada čia gyvena daugiau vaikų.

A.A. Jatužių šeimyna irgi teikia ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams. Čia gyvena 8-10 vaikų.

Kupiškio vaikų ir jaunuolių ugdymo centre „Varpelis“ yra viena ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo specialioji grupė (joje-12 vaikų), ir dvi specialiosios grupės – lavinamosios klasės vaikams ir jaunuoliams (jose - 18 vaikų ir jaunuolių). Šiose grupėse neįgalūs vaikai ir jaunuoliai yra ugdomi, jiems teikiama socialinė globa visą parą iki 5 dienų per savaitę.

Viešoji įstaiga Kupiškio vaikų dienos centras teikia socialines ir ugdymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams. Šis centras turi padalinius Adomynėje, Noriūnuose ir Subačiuje. Čia vaikai iš socialinės rizikos šeimų renkasi po pamokų, jie papildomai ugdomi, maitinami, organizuojamas vaikų laisvalaikis, ugdomi socialiniai įgūdžiai. 2007 metais šiame centre 60 -čiai vaikų buvo teikiamos socialinės paslaugos.

Šiuo metu rajone veikia 4 nevyriausybinės organizacijos, teikiančios socialines paslaugas įvairių socialinių grupių asmenims.

Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija vienija daugiau kaip 400 narių, turinčių įvairią fizinę negalią. 2004 metais naujai įrengtame Socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centre organizuojama įvairi veikla neįgaliesiems: rankdarbių, vytelių pynimo, kompiuterinio raštingumo kursai. Čia teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, sociokultūrinės, asmens higienos ir priežiūros, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos ne tik neįgaliesiems, bet ir kitiems Kupiškio miesto ir Kupiškio seniūnijos socialiai remtiniems asmenims. Draugija 2007 metais suteikė bendrąsias socialines paslaugas 2612 asmenų.

Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, vienija per 200 narių, turinčių įvairią fizinę negalią. Sąjungos įkurtame dienos centre per 2007 metus buvo suteikta 1104 socialinės paslaugos neįgaliesiems, gyvenantiems tiek mieste, tiek kaime.

Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga teikia informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, skalbimo, savitarpio pagalbos grupių organizavimo, darbo terapijos, sociokultūrinės ir pagalbos į namus paslaugas.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono skyrius vienija per 40 regėjimo negalią turinčių asmenų. Sąjungos nariai aprūpinami techninės pagalbos priemonėmis, teikiamos sociokultūrinės, informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, asmens higienos ir priežiūros, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos. Pagrindinę savo veiklą skyrius vykdo įsteigtame Dienos centre.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Kupiškio komitetas teikia slaugos ir socialinės priežiūros paslaugas (2007m.- 15 asmenų), aprūpina būtiniaisiais drabužiais ir avalyne,

organizuoja maisto produktų iš intervencinių atsargų dalijimą rajono gyventojams (2007 m. maisto produktus išdalijo 2708 asmenims), organizuoja sociokultūrinės paslaugas.

Be šių išvardintų socialinių paslaugų įstaigų, socialinės paslaugos teikiamos ir kitose Savivaldybės įstaigose, kurių pagrindinė veikla nėra socialinių paslaugų teikimas.

Savivaldybės administracijos **Socialinės paramos skyriaus** ir **Vaikų teisių apsaugos tarnybos** darbuotojai be vykdomų socialinių paslaugų administravimo funkcijų, teikia įvairias bendrąsias socialines paslaugas: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, būsto ir aplinkos pritaikymo organizavimo, socialinės paramos skyrimo ir kitas.

Mokyklose dirbantys pedagogai (ypač socialiniai pedagogai) rūpinasi mokinių maitinimu, aprūpinimu mokinio reikmenimis, socialinių įgūdžių ugdymu ir palaikymu.

Ilgalaikės socialinės globos ir slaugos paslaugos teikiamos ir **Kupiškio ligoninėje**. 2007 metais šios paslaugos ligoninėje buvo suteiktos 3 asmenims.

Be jau įvardintų NVO įstaigų, veikia **Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanatas, Kupiškio anoniminių alkoholikų grupė**.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
		iš viso	iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	biudžetinėse : <i>Kupiškio socialinių paslaugų centre</i>	3	-	27
1.2.	viešosiose	-	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje: <i>Socialinės paramos skyriuje,</i> <i>Seniūnijose</i>	2 12	- 6	- -
	Iš viso	17	6	27

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Ankstesniais metais Kupiškio rajono socialinių paslaugų planas nebuvo rengiamas.

III. UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Planuojamam laikotarpiui numatomos **prioritetinės žmonių socialinės grupės**, kurioms reikalinga teikti ar plėsti socialines paslaugas:

1. Socialinės rizikos šeimos ir jų vaikai.
2. Socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šeimos.

3. Nepakankamas pajamas turintys ir skurstantys asmenys ir jų šeimos.
4. Asmenys su sunkia negalia.

Numatomos **prioritetinės socialinės paslaugos:**

1. Dienos socialinė globa institucijoje, asmens namuose.
2. Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas mieste ir seniūnijose.
3. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas.

10. Priemonių planas

1 tikslas				
Didinti pagalbos į namus paslaugų apimtis seniems ir neįgaliems asmenims bei socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas namuose socialinės rizikos šeimoms ir jose gyvenantiems vaikams				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Teikti pagalbos namuose paslaugas pagyvenusiems ir neįgaliesiems	Padidinti socialinių darbuotojų padėjėjų pareigybių skaičių 2 etatais	27000 Lt Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Pagalbos namuose gavėjų skaičius - 90
Teikti gyventojų poreikius atitinkančias socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms	Padidinti darbuotojų skaičių 1 etatu Padidinti lėšas socialinių darbuotojų kuro sąnaudoms kompensuoti	25000 Lt per metus iš specialiųjų tikslinių dotacijų 10000 Lt per metus Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Kokybiškas socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas gaus visos socialinės rizikos šeimos, sumažės tėvų globos netekusių vaikų skaičius

2 tikslas				
Plėsti dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Teikti sunkią negalią turinčių asmenų poreikius atitinkančias dienos globos paslaugas asmens namuose	Padidinti socialinių darbuotojų padėjėjų pareigybių skaičių 2 etatais	27000 Lt per metus iš specialiųjų tikslinių dotacijų	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	5 asmenims su sunkia negalia teikiamos dienos globos paslaugos

3 tikslas Didinti socialinių paslaugų prieinamumą seniūnijose gyvenantiems socialiai remtiniams asmenims				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Teikti gyventojų poreikius atitinkančias asmens higienos ir priežiūros paslaugas	Steigti Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinį Salamiestyje, Alizavos seniūnijoje	10000 Lt Savivaldybės biudžeto lėšos 3000 Lt Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos lėšos	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija	Kokybiškas paslaugas gaus didesnis paslaugų gavėjų skaičius

4 tikslas Socialinių paslaugų teikime aktyviai bendradarbiauti su kitomis rajono institucijomis ir organizacijomis (Vaikų teisių apsaugos tarnyba, sveikatos priežiūros įstaigomis, mokyklomis, policija)				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Skatinti Savivaldybės administracijos, sveikatos priežiūros įstaigų, rajono biudžetinių socialinių paslaugų įstaigų, nevyriausybinių organizacijų ir viešųjų įstaigų, teikiančių socialines paslaugas bendradarbiavimą	Bendradarbiauti su nevyriausybėmis organizacijomis teikiant socialines paslaugas bei koordinuojant jų veiklą. Bendradarbiauti su Vaikų teisių apsaugos tarnyba, mokyklomis, policija, skatinti informacijos pasikeitimą apie socialines problemas ir šių problemų kompleksinį sprendimą		Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras, nevyriausybines organizacijos, sveikatos priežiūros įstaigos	Pagerėjusi socialinių paslaugų kokybė, pagerėjęs informacijos perdavimas, sukurta bendradarbiavimo schema

5 tikslas Plėtoti socialines paslaugas socialinės rizikos asmenims				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Užtikrinti socialinę paramą socialinės rizikos asmenims	Organizuoti maitinimą ir aprūpinimą būtiniausiais daiktais socialinės rizikos asmenis	5000 Lt iš Savivaldybės biudžeto	Savivaldybė Kupiškio socialinių paslaugų centras	Socialinės paslaugos teikiamos socialinės rizikos asmenims

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2008 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa <i>Ilgalaikė senų asmenų ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa</i> <i>Ilgalaikė asmenų, turinčius proto ir psichinę negalią, socialinė globa</i> <i>Ilgalaikė kūdikių, netekusių tėvų globos, socialinė globa</i>	- Panevėžio apskrities pensionatai, skirti suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia Panevėžio Algimanto Bandzos kūdikių ir vaikų globos namai	- 5 3
2.	Trumpalaikė socialinė globa <i>Trumpalaikė senų asmenų ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa</i> <i>Trumpalaikė asmenų, turinčius proto ir psichinę negalią, socialinė globa</i> <i>Trumpalaikė kūdikių, netekusių tėvų globos, socialinė globa</i>	- - Panevėžio Algimanto Bandzos kūdikių ir vaikų globos namai	- - 2
3.	Kitos socialinės paslaugos	-	-

IV. FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas		Pagal planines išlaidas
		2006 metai	2007 metai	2008 metai
1	2	3	4	5
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Lt	1408,5	1535,3	1967,8
1.1.	palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	3,4	3,5	3,5
2.	Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Lt	697,4	860,8	1399,2
	iš jų:			
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	-	77,6	164,8
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	-	46,5	509,0
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	697,4	736,7	725,4
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Lt	-	-	-
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Lt	92,0	140,4	130,0
5.	Kitos lėšos, tūkst. Lt	-	-	-
	Iš viso, tūkst. Lt	2197,9	2536,5	3497,0

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

Įvertinus socialinių paslaugų finansavimo šaltinius, galima teigti, kad kasmet Savivaldybės biudžete numatoma vis daugiau išlaidų socialinėms paslaugoms. 2007 metais 126,8 tūkst. Lt daugiau, lyginant su praėjusiais metais, o 2008 metais planuojama tam tikslui išleisti 432,5 tūkst. litų daugiau, negu 2007 metais.

2006 metais valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų socialinės rizikos šeimų priežiūrai ir asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti nebuvo. 2007 metais tam tikslui skirta 124,1 tūkst. Lt. 2008 metais šis skaičius išaugs iki 673,8 tūkst. litų.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos (tūkst. Lt arba proc.)	
		2006 metai	2007 metai
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	-	-
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	693,9	812,1
	iš jo:		

2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	693,9	812,1
2.2.	apskričių viršininkų įstaigoms (regioninių socialinių paslaugų įstaigoms) pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
2.3.	nevyriausybinų organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	277,2	279,3
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	-	-
	Iš viso	971,1	1091,4

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

Kupiškio socialinių paslaugų centro darbuotojų darbo užmokesčiui didinti, naujiems etatams įsteigti ir kvalifikacijai kelti papildomai reikės 177,0 tūkst. Lt.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytu priemonių finansavimu

Rajone gyvena daug asmenų, kuriems reikalinga įvairi socialinė parama. Daugumai jų ši parama užtikrinama. Tačiau Savivaldybė neturi tiek finansinių išteklių, kad visiems esamiems ir potencialiems socialinių paslaugų gavėjams galėtų užtikrinti aukštos kokybės socialinių paslaugų teikimą, todėl išskiriamos prioritetingos socialinių paslaugų plėtros kryptys:

1. Dienos socialinė globa institucijoje, asmens namuose.
2. Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas.
3. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas.

15. 1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

Kupiškio rajono savivaldybėje organizuojamų socialinių paslaugų apimtys pateikiamos šio plano 6.1. skyriuje „Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė“.

Rajone mažesniais mastais negu Lietuvoje teikiama socialinės priežiūros paslaugos ir dienos socialinė globa suaugusiems neįgaliesiems bei senyvo amžiaus asmenims namuose.

Nėra trumpalaikės socialinės globos įstaigų (nakvynės namų, krizių centrų) motinoms ir vaikams bei socialinės rizikos asmenims.

Yra problemų teikiant socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams.

2008 metais bus plečiamos dienos socialinės globos paslaugos asmenims su sunkia negalia namuose, pagalbos į namus paslaugos seniems ir neįgaliesiems asmenims, kurie iš dalies gali savimi pasirūpinti, siekiant sumažinti senų žmonių socialinę atskirtį, vykdant neįgalių žmonių integraciją į visuomenę.

2008 metais Kupiškio socialinių paslaugų centre dirbs 7 turintys darbo patirtį

socialiniai darbuotojai darbu su socialinės rizikos šeimomis. Šiai gyventojų grupei bus suteikta daugiau ir kokybiškesnių socialinių paslaugų.

Steigsis Kupiškio socialinių paslaugų centro padaliniai seniūnijose, kuriuose bus teikiamos asmens higienos ir priežiūros bei kitos bendrosios paslaugos.

Kupiškio socialinių paslaugų centras, atsižvelgdamas į rajono gyventojų poreikį ir centro finansines galimybes, teiks bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas.

Savivaldybėje socialinių paslaugų poreikis bus tenkinamas, kadangi aktyviai veikia neįgaliųjų organizacijos, teikiančios įvairias socialines paslaugas.

Asmenims su negalia regioninės socialinės paslaugos teikiamos pakankamai.

V. PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija

Išplėtotas socialinių paslaugų tinklas tenkins visų bendruomenės narių poreikius socialinėms paslaugoms, sumažės socialinės atskirties ir užimtumo problemos. Didėjanti socialinių darbuotojų darbo patirtis ir kompetencija pagerins teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Per ateinančius 3 metus Kupiškio rajono savivaldybėje prognozuojama plėsti šias socialinių paslaugų rūšis:

1. Pagalbos namuose paslaugas.
2. Dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose ir institucijoje.
3. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas.
4. Asmens higienos ir priežiūros paslaugas.
5. Laikino apnakvindinimo paslaugas.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Pagal Savivaldybės biudžeto išlaidų, skiriamų socialinėms paslaugoms, augimą (2006 metais skirta 1408,5 tūkst. Lt, 2007 metais – 1535,3 tūkst. Lt., 2008 metais planuojama skirti 1967,8 tūkst. Lt), prognozuojama, kad 2010 metais ši suma viršys 2000 tūkst. Lt. Dalis, tenkanti socialinių paslaugų finansavimui nuo bendro Savivaldybės biudžeto, išaugs iki 4 procentų.

19. Ateinančių 3 metų išteklių prognozė

Didės socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, nes numatoma plėsti socialinių paslaugų teikimą pagal Socialinių paslaugų katalogą toms gyventojų grupėms,

kurioms socialinių paslaugų poreikis netenkinamas arba tenkinamas iš dalies.

Prognozuojama, kad socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų etatams išlaikyti, kvalifikacijai kelti per ateinančius 3 metus Savivaldybės biudžeto išlaidos turėtų padidėti bent trečdaliu.

Turėtų didėti ir socialinių darbuotojų darbui su socialinės rizikos šeimomis skaičius, nes šiuo metu vienam darbuotojui tenka per didelis socialinės rizikos šeimų skaičius (vidutiniškai 24 šeimos), kurioms teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos. Tam iš Valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų turėtų būti skiriama bent dvigubai daugiau.

Socialinių paslaugų plėtrai (Vaikų namams, Socialinių paslaugų centrui perkelti, Krizių centrui įsteigti) reikėtų 4-5 milijonų litų.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Socialinės rizikos vaikams	3-5
Socialinės rizikos suaugusiems asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis	2-4

VI. PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimą prižiūrės Savivaldybės administracijos direktoriaus (ar jo įgalioto asmens) paskirti socialinio plano koordinatoriai arba kiti už planą atsakingi asmenys, kurie reguliariai organizuos plano peržiūrą.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimas vertinamas bent du kartus per metus (kartą per pusmetį). Plano vertinimo rezultatai aptariami Savivaldybės administracijos atsakingų asmenų, socialinių paslaugų įstaigų vadovų, nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, vadovų ir asmenų, atsakingų už socialinių paslaugų plano vykdymą ir priežiūrą, posėdyje.

Plano įgyvendinimo rezultatai bus skelbiami viešai.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Atliekant plano peržiūrą, bus analizuojami ir vertinami pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai. Plano įgyvendinimo priežiūra derinama su Savivaldybėje nustatyta Strateginio plano stebėsenos tvarka.